

การดำเนินงาน “แนวทางการพัฒนา ของศูนย์อาสาสมัครพิทักษ์สิทธิสตรีและเด็ก

เทศบาลนครขอนแก่น (อส.พด.ทน.ขก.)”

สำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น โดยฝ่ายส่งเสริมสวัสดิการสังคม กองสวัสดิการสังคม เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้จัดตั้งกลไกในการคุ้มครองเด็ก สตรี ตามข้อกำหนด ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ใน

รูปของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กระดับจังหวัด และ คณะอนุกรรมการ 2 คณะ เพื่อรับผิดชอบงานด้านการคุ้มครองเด็ก สตรี ในเชิงนโยบายจากการประเมินการดำเนินงาน ของกลไก ดังกล่าวที่ได้ดำเนินงานมาตั้งแต่ พ.ศ.2545 – 2555 พบว่ากลไกที่มีอยู่ยังมีข้อจำกัด ไม่สามารถให้การคุ้มครองเด็ก สตรี ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง เนื่องจาก หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็ก สตรี ที่มีอยู่

มีการทำงานในลักษณะที่ยังขาดแนวทางการประสานงานกันของ ทีมสหวิชาชีพ อย่างมีประสิทธิภาพขาดฐานข้อมูลด้าน เด็ก สตรี ขาดหน่วยงานกลางและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรง ขาดการสร้าง เครือข่าย ระหว่างหน่วยงานและท้องถิ่นที่ทำงานร่วมกันขาดระบบการทำงาน ที่เชื่อมโยงประสานกันจึงทำให้การดำเนินงานคุ้มครองเด็กไม่มีความเป็นเอกภาพอย่างจริงจัง จึงได้มีแนวคิดในการจัดตั้งเสนอให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกลาง ในการประสานงาน ให้เกิดการคุ้มครองเด็กในเขตเทศบาลนครขอนแก่น อย่างมี

ประสิทธิภาพ จึงออกคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน จัดตั้งศูนย์คุ้มครอง เด็ก สตรีและผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส เพื่อรับผิดชอบในการศึกษากำหนดรูปแบบ และแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ดังกล่าวจะนำไปสู่การจัดตั้งศูนย์คุ้มครอง เด็ก สตรี และผู้ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ ในเทศบาลนครขอนแก่น แต่เนื่องจากคณะทำงานดังกล่าวได้พิจารณาแล้วเห็นว่ากระทรวงการ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้มีนโยบายให้ทุกจังหวัด จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือ ผู้ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์อยู่แล้ว ดังนั้น เพื่อไม่ให้มีการทำงานซ้ำซ้อนกันคณะทำงาน จึงได้เสนอให้มีการจัดตั้งศูนย์อำนาจการ ตั้งแต่ พ.ศ. 2545จนถึงปัจจุบัน เป็น “ศูนย์อาสาสมัครพิทักษ์เด็กและสตรี เทศบาลนครขอนแก่น” โดยให้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานการคุ้มครองเด็กและสตรี ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ให้มีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ สูงสุดของเด็กและสตรี บทบาท อำนาจหน้าที่ ของเทศบาลนครขอนแก่น

ศูนย์อาสาสมัครพิทักษ์สิทธิสตรีและเด็ก เทศบาลนครขอนแก่น (อส.พด.ทน.ขก.) ได้กำหนดเป้าหมาย การให้บริการที่สอดคล้องกับเป้าหมาย การให้บริการสาธารณะ คือประชาชนได้รับ บริการสวัสดิการสังคมที่

เหมาะสม และประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต โดยมี เป้าหมาย ดังนี้

- กลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาสและยากจนได้รับการ บริการ สวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ที่ เหมาะสมสอดคล้อง กับ ความต้องการที่จำเป็นซึ่งได้แก่ เด็กและเยาวชน คนชรา คนพิการ คนไร้ที่พึ่ง สตรี ผู้ประสบปัญหาทางสังคม รวมทั้ง กลุ่มผู้ป่วย ดิตเชื้อและครอบครัว

- ประชากรกลุ่มเป้าหมายหรือเครือข่ายได้รับการส่งเสริม

สนับสนุน และมีส่วนร่วมในการ พัฒนาสังคมและ สวัสดิการ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ ได้แก่ สมาชิก ำ ครอบครัวยากจนและผู้ด้อยโอกาสในสังคม ผู้ถูกทารุณ กรรม เทศบาลนครขอนแก่น ร่วมกับองค์กรเครือข่าย ยุติความรุนแรงต่อเด็กและสตรี จังหวัดขอนแก่น กำหนดยุทธศาสตร์ในความรับผิดชอบไว้ดังนี้

1. เด็กและเยาวชน เด็ก หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด - 18 ปี (ในกรณีที่เป็นการจัด บริการแก่เด็กที่ประสบ ปัญหา โดยเฉพาะบริการในรูปแบบสถานสงเคราะห์ จะถือว่าผู้ที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี เป็นกลุ่มเด็ก) และเยาวชน หมายถึง ผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ 15-25 ปี ซึ่งประสบปัญหาอย่างใด อย่างหนึ่ง เช่น กำพร้า ถูกทอดทิ้ง ประพฤติตนไม่ สมควรแก่วัย ถูกทารุณกรรม ถูกใช้เป็นเครื่องมือ แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือตกเป็นเหยื่อ การค้ามนุษย์ รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่ ครอบครัวยากจน

2. สตรี หมายถึง สตรีที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดขึ้นไป ที่ประสบปัญหาต่าง ๆ เช่น เป็นหม้าย มีฐานะ ยากจน หรือขาดโอกาสทางการศึกษา หรือเป็นสตรีที่ เป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะถูกล่วงละเมิด หรือแสวงหา ผลประโยชน์ หรือชักชวนสู่บริการทางเพศ

3. คนชรา หรือ ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่ประสบปัญหา เช่น ขาด ผู้อุปการะดูแล ถูกทอดทิ้ง อยู่ลำพัง ไม่มีที่อยู่อาศัย มีฐานะยากจน หรือ มีภาระที่ต้องเลี้ยงดูสมาชิก ในครอบครัว

4. คนพิการ หมายถึง บุคคลที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องทางร่างกายทางสติปัญญาหรือทางจิตใจ ได้แก่ การพิการ ทางการมองเห็นพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย พิการ ทางกายหรือการเคลื่อนไหว พิการทางจิตใจ หรือพฤติกรรม พิการทางสติปัญญา หรือการเรียนรู้ และพิการซ้ำซ้อน

5. คนไร้ที่พึ่ง หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่ไม่มีที่อยู่อาศัย เป็นหลักแหล่ง เร่ร่อน ไม่มีอาชีพไม่สามารถ เลี้ยงตนเองได้

6. ผู้ติดเชื้อหรือผู้ป่วยเชื้อและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหา AIDS หมายถึง ผู้ป่วยติดเชื้อ หรือผู้ป่วย AIDS ที่ถูกทอดทิ้ง ขาดผู้อุปการะดูแล ฐานะยากจน หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ หรือครอบครัวของผู้ติดเชื้อ ผู้ป่วยเอดส์ซึ่งได้รับผลกระทบจากการที่ผู้ป่วยเอดส์เสียชีวิต หรือต้องดูแลผู้ป่วยเอดส์

7. ผู้ประสบปัญหาทางสังคม หมายถึง ผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนในกรณีต่าง ๆ เช่น หัวหน้าครอบครัวถึง แก่กรรม หรือต้องโทษจำคุก สาบสูญ หรือถูกทอดทิ้ง พิการหรือทุพพลภาพ เจ็บป่วยร้ายแรง รวมทั้งไม่สามารถ เลี้ยงดูครอบครัวได้ด้วยเหตุสุดวิสัยอื่น ๆ ผู้ถูกเลิกจ้าง รวมทั้ง ประชาชนที่มีฐานะยากจน ผู้ได้รับความเดือดร้อน จากภัยธรรมชาติ หรือภัยอื่น ๆ เป็นต้น

8. ช่วยเหลือด้านสวัสดิการให้กับสมาชิก ค่าฌาปนกิจศพ รายละ 100,000 บาท ในนามสหกรณ์ยูเนี่ยน ศูนย์อาสาสมัครพิทักษ์สิทธิสตรีและเด็ก เทศบาลนครขอนแก่น
9. ช่วยเหลือการหลอมลงเด็ก เยาวชนไปค้าประเพณี
10. ช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนไม่มีที่พักพิง

1.1. สภาพการปฏิบัติงานปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน

ในขณะที่สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วประชากรที่ต้องประสบปัญหาความเดือดร้อนหรือด้อยโอกาสในด้านๆ นับวันแต่จะทวีจำนวนมากยิ่งขึ้น เช่น ผู้มีรายได้น้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพตามระดับมาตรฐานขั้นต่ำ ไม่มีทางประกอบอาชีพขาดแคลนที่อยู่อาศัย ผู้พันโทษที่เดือดร้อนช่วยเหลือตนเองไม่ได้ คนพิการ คนชรา เด็กอนาถาที่ถูกทอดทิ้งไร้ที่พึ่ง ผู้ประสบปัญหาต่างๆ เหล่านี้ เป็นภาระที่รัฐจะต้องให้การสงเคราะห์คุ้มครอง และช่วยปรับสภาพให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในที่สุด เพื่อช่วยให้เกิดความเป็นธรรม ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม ทั้งนี้ อาจจำแนกลักษณะและความรุนแรงของปัญหาและสาเหตุต่างๆ ที่รัฐต้องเร่งดำเนินการแก้ไขได้ ดังนี้

ปัญหา

(1) ปัญหาเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งไร้ที่พึ่ง จากสถิติที่ได้มีการสำรวจพบว่าในปัจจุบันจำนวนเด็กและเยาวชนทั้งประเทศมีประมาณครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมดหรือประมาณ 25 ล้านคน เป็นเด็กที่มีปัญหาทางสังคม คือ เด็กกำพร้า อนาถา ยาจน ขาดแคลน เกร เร่ร่อน ไร้ที่พึ่ง ถูกทอดทิ้ง บิดามารดาไม่อยู่ในฐานะที่จะเลี้ยงดูได้ รวมทั้งเด็กติดยาเสพติด พิกัดทางร่างกายและจิตใจ อย่างต่ำประมาณร้อยละ 5 ของเด็กและเยาวชนทั้งหมดหรือประมาณ 1.2 ล้านคน และในจำนวนนี้บริการของรัฐ

(2) ในปัจจุบันสามารถให้การสงเคราะห์ในรูปแบบการรับไว้ในสถานสงเคราะห์ หรือสงเคราะห์ต่อครอบครัวได้เพียงร้อยละ 5.7 ของจำนวนเด็กที่มีปัญหาทั้งหมดเท่านั้น

(3) ปัญหาสตรี ปัจจุบันสตรีส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น เป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน และส่วนใหญ่ต้องประกอบอาชีพนอกบ้านเพื่อช่วยจุนเจือรายได้แก่ครอบครัว ในขณะเดียวกันก็ยังคงต้องรับภาระอย่างเต็มที่ในการดูแลสมาชิกในครอบครัว จากสถิติที่ได้เคยมีการสำรวจพบว่า สตรีกลุ่ม เป้าหมายที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม เช่นสตรีเร่ร่อน จรจัด สตรีบริการ

(4) สตรีหม้าย ยาจน ถูกทอดทิ้ง สตรีต้องโทษ สตรีเจ็บป่วย อนาถา ต้องมีภาระรับผิดชอบต่อผู้อยู่ในอุปการะ จำนวน 1 – 4 คน ถึงร้อยละ 58.9 และส่วนใหญ่คือร้อยละ 64.5 มีรายได้ไม่เกิด 2,000 บาทต่อปี นอกจากนี้ยังมีปัญหาจากการประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสมของสตรี ซึ่งในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่ม

(5) มากขึ้นตามจำนวนสถานบริการต่างๆ ที่เพิ่มขึ้น ดังตัวอย่างในปี 2517 จากสถิติของกรมตำรวจปรากฏว่า มีจำนวนสถานบริการทั่วประเทศถึง 20,073 แห่ง และมีหญิงที่ประกอบอาชีพให้บริการถึง 426,908 คน อาชีพดังกล่าวอาจนำมาซึ่งปัญหาต่างๆ อาทิ การก่ออาชญากรรม การเสพยาเสพติด โรคติดต่อร้ายแรงตลอดจนการถูกกดขี่ข่มเหงและ

เอาเปรียบจากพวกมิจฉาชีพ ล้วนแต่เป็นเรื่องจำเป็นที่รัฐต้องสอดส่องดูแล คุ้มครองและให้สวัสดิการแก่สตรีเหล่านั้น ให้พ้นจากปัญหาต่างๆ

(6) ผู้ประสบความทุกข์ยากเดือดร้อนไร้ที่พึ่ง ปัจจุบันเทศบาลนครขอนแก่น ให้การสงเคราะห์เกี่ยวกับการสงเคราะห์ผู้ตกทุกข์ได้ยาก ถึงแม้ว่าจะมีระบบการสงเคราะห์ครอบครัวผู้มี รายได้น้อยและไร้ที่พึ่ง รายละ 2,000 บาท

(7) คนชรา คนพิการ และทพพลาภาพ ในสภาพสังคมปัจจุบัน ปรากฏให้เห็นได้ชัดว่า สภาพความสัมพันธ์ในครอบครัวเริ่มเปลี่ยนแปลงไปมาก กล่าวคือ มีความห่างเหินกันมากขึ้น เกิดปัญหาช่องว่างระหว่างวัย เป็นผลให้จำนวนคนชราที่ถูกทอดทิ้งมีเพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะในครอบครัวที่มีรายได้น้อย ได้มีการประมาณกันว่าคนชราที่ประสบปัญหาในการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ต่ำ

(8) ผู้ประสบภัย เทศบาลนครขอนแก่นยังจำเป็นที่จะต้องให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือแก่ผู้

ประสบสาธารณภัยในกรณีต่างๆ เช่น อัคคีภัย อุทกภัย ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแต่ละครั้งจะทำความเสียหายให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการเกิดสาธารณภัยในเมืองใหญ่ๆ ที่ประชาชนอยู่กันอย่างแออัดหนาแน่น บางครั้งถึงแก่ชีวิต ประชาชนต้องประสบปัญหาไร้ที่อยู่อาศัย และขาดแคลนอาชีพ รัฐจึงจำเป็นต้องเข้ามาช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้าให้แก่ผู้ประสบภัยเหล่านั้นไม่สามารถช่วยตัวเองได้

สาเหตุของปัญหา

เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ การให้การสงเคราะห์แก่ผู้ประสบปัญหาประเภทต่างๆ จึงยังไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน ในขณะที่ปัญหายิ่งทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะ จึงเห็นได้ว่าการให้การสงเคราะห์ของรัฐบาลยังช่วยแก้ไขปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชนได้น้อยมาก จนไม่เอื้ออำนวยให้กับการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้ อย่างไรก็ตามสาเหตุที่ทำให้บริการของรัฐที่เป็นอยู่ไม่สามารถกระจายไปสู่ประชาชนได้ทั่วถึง เนื่องจาก

- (1) รูปแบบการให้บริการยังเน้นในรูปการให้การสงเคราะห์แบบให้เปล่า โดยมีได้มุ่งไปในรูปของการพัฒนา เพื่อให้สามารถช่วยตนเองได้ ประชาชนจึงขาดความกระตือรือร้นที่จะช่วยตัวเองและให้ความร่วมมือ
- (2) วิธีการดำเนินงานของรัฐยังไม่คล่องตัว เนื่องจากมีขั้นตอนในเรื่องระเบียบข้อบังคับ ซ้ำซ้อนทำให้การดำเนินงานล่าช้า ขาดประสิทธิภาพ และยังขาดความร่วมมือและการประสานงานกับ องค์การเอกชนทั้งในชุมชนและท้องถิ่น ทำให้การกระจายบริการไม่กว้างขวางและครอบคลุมเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังขาดการสนับสนุนจากสถาบันครอบครัวในด้านการสวัสดิการสงเคราะห์
- (3) ขาดการระดมทรัพยากรทั้งภาคเอกชนและของชุมชนเพื่อเข้ามาช่วยการดำเนินงาน ทั้งนี้เพราะยัง มิได้มีการพิจารณากำหนดและปรับปรุงมาตรการที่แน่ชัดและรัดกุม ในการที่จะควบคุมและให้การสนับสนุนการ ปฏิบัติงานของภาคเอกชนซึ่งยังมีทรัพยากรอยู่อีกมาก ให้สามารถดำเนินการด้านนี้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

1.2 วิธีการแก้ไขปรับปรุง

ปัญหาความรุนแรงที่เกิดในครอบครัวไทยมักจะถูกละเลยเป็นเรื่องขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ และครอบครัวสามารถจัดการกันตัวเอง “คนนอก” ไม่ควรเข้าไปแทรกแซง ทว่าขนาดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่ หากสังคมไม่ยื่นมือเข้าไปเป็นธุระ หมายถึงเรากำลังปล่อยให้ผู้ถูกระงับเผชิญกับชะตากรรมโดยลำพัง และกำลังปล่อยให้สังคมไทยอ่อนแอลงทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ความรุนแรงในครอบครัวที่เกินกว่าครอบครัวจะจัดการได้ มักจะ

มาถึงมือตำรวจ และศาล ซึ่งจะดำเนินไปตามกระบวนการยุติธรรม ด้วยการ ปฏิบัติตามกฎหมายอาญา ถึงเวลานั้น ผู้ถูกระงับอาจอยู่ในภาวะปางตาย และกฎหมายอาญาก็ไม่อาจเยียวยาครอบครัวที่แตกสลาย อันจะมีผลกระทบต่อทุก ๆ ชีวิตในครอบครัว พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระงับความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 จึงเกิดขึ้นด้วยแนวคิดใหม่ นอกจากมุ่งคุ้มครอง

ผู้ถูกระงับอย่างทันทั่วถึง ยังมุ่งให้ผู้กระทำผิดมีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำผิดซ้ำ สามารถฟื้นฟูสมรรถภาพที่ดีในครอบครัว เพื่อรักษาความเป็นครอบครัว ให้โอกาสสมาชิกทำความเข้าใจและเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขได้ต่อไป

กลไกที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะมีส่วนเข้าไปช่วยเหลือครอบครัวประกอบด้วย การกำหนดอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) การเข้าไปในที่ที่เกิดเหตุ เพื่อสอบถามผู้ถูกระงับ ผู้กระทำ และบุคคลอื่นในสถานที่นั้น
- 2) การจัดให้ผู้ถูกระงับเข้ารับการตรวจรักษาจากแพทย์ และได้รับการปรึกษาจากจิตแพทย์ นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์
- 3) การจัดให้ผู้ถูกระงับร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดีตามความประสงค์ของผู้ถูกระงับ และร้องทุกข์แทน หากผู้ถูกระงับไม่อาจดำเนินการได้เอง
- 4) ออกคำสั่งกำหนดมาตรการ หรือวิธีการบรรเทาทุกข์แก่ผู้ถูกระงับเป็นการชั่วคราว
- 5) ออกคำสั่งเท่าที่จำเป็นและสมควรให้ผู้กระทำเข้ารับการตรวจรักษาจากแพทย์ ให้ผู้กระทำชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ ห้ามผู้กระทำเข้าไปในที่พำนักของครอบครัว หรือใกล้ตัวบุคคลใดในครอบครัวตลอดจนกำหนดวิธีการดูแลบุตร
- 6) เสนอมาตรการดังกล่าวต่อศาลภายใน 48 ชั่วโมงนับแต่วันออกคำสั่ง ถ้าศาลเห็นชอบตามนั้น มาตรการนั้นจะมีผลต่อไป หากไม่เห็นชอบ ศาลจะได้สวนและมีคำสั่งใหม่ ซึ่งผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีสิทธิที่จะอุทธรณ์ให้ศาลทบทวนคำสั่งได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่ง ปรับไม่เกิน 3,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในส่วนผู้ถูกระงับ ความรุนแรงในครอบครัวระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อีกทั้งยังมี

โทษตามกฎหมายอื่น หรือโทษตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย ศาลสามารถกำหนดให้ใช้วิธีการฟื้นฟู บำบัดรักษา คุณความประพฤติ ให้ชดใช้เงินทำงานบริการสาธารณะ สั่งให้หยุดกระทำรุนแรง หรือทำทัณฑ์บนผู้กระทำความเหมาะสม กฎหมายนี้ยังได้กำหนดให้ผู้ถูกระทำความรุนแรงหรือผู้พบเห็นการกระทำความรุนแรงในครอบครัว มีหน้าที่ต้องแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ สามารถแจ้งได้โดยวาจา โดยหนังสือ โดยทางโทรศัพท์ และทางอิเล็กทรอนิกส์ กำหนดอายุความภายใน 3 เดือน นับแต่ผู้ถูกระทำอยู่ในวิสัย และมีโอกาสที่จะแจ้ง หรือร้องทุกข์ได้การเยียวยา หรือเปิดโอกาสให้ครอบครัวฟื้นฟูความสงบสุข และการอยู่ร่วมกันเริ่มจากการให้มีการขอมความได้ โดยให้มีการทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นก่อนขอมความ หรือถอนฟ้อง คำนึงถึงหลักการคุ้มครองสิทธิผู้ถูกระทำ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถตั้งผู้ประนีประนอมขอมความ เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติของคู่ความ หรือบุคคลที่เห็นสมควรช่วยไกล่เกลี่ย หากสำเร็จ คู่ความสามารถทำสัญญาขอมความซึ่งมีเงื่อนไขว่าจะต้องไม่มาฟ้องต่อกฎหมาย และความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีบทบาทตามกฎหมายนี้ โดยรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกกฎกระทรวงเพื่อจัดระบบงานสนับสนุน ออกระเบียบ เช่น การสอบสวน และจะต้องจัดทำรายงานประจำปีแจ้งจำนวนคดี จำนวนคำสั่ง กำหนดมาตรการ หรือวิธีบรรเทาทุกข์ จำนวนการละเมิดคำสั่ง กำหนดมาตรการ หรือวิธีการบรรเทาทุกข์ พนักงานเจ้าหน้าที่ และรัฐสภาปีละครั้ง ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวก็จะได้รับการติดตามดูแล และได้รับการแก้ไขในระดับนโยบายได้ จุดเด่นอีกประการหนึ่งของกฎหมายฉบับนี้ คือ ข้อห้ามสื่อมวลชนนำเอาภาพเรื่องราว หรือข้อมูลอันจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้กระทำและผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวไปลงพิมพ์โฆษณา หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน สิ่งนี้จะเป็นการคุ้มครองครอบครัวให้ก้าวพ้นปัญหาไปโดยไม่ถูกระทำจากสังคมอีกต่อหนึ่ง เครือข่ายความช่วยเหลือที่ผู้ประสบเหตุ หรือผู้ถูกระทำสามารถขอความช่วยเหลือได้ในส่วนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น บ้านพักเด็กและครอบครัว ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี และองค์กรเครือข่ายในจังหวัดขอนแก่น 168 องค์กร

องค์กรที่มีส่วนร่วมในการทำงานเชิงบูรณาการ

เทศบาลนครขอนแก่น และองค์กรเครือข่ายยุติความรุนแรงต่อเด็กและสตรี จังหวัด ขอนแก่น ประกอบด้วย

สำนักงานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดขอนแก่น

สำนักงานจังหวัดขอนแก่น

สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดขอนแก่น

คณะกรรมการพัฒนาสตรีจังหวัด (กพส.จ)

เหล่ากาชาดจังหวัดขอนแก่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษา ภาค 4 ขอนแก่น

สำนักงานอัยการประจำศาลเยาวชนและครอบครัว

สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดขอนแก่น

กองบังคับการตำรวจภูธรภาค 4 ขอนแก่น

กองบังคับการตำรวจภูธร จังหวัดขอนแก่น

สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดขอนแก่น

โรงพยาบาลขอนแก่น

โรงพยาบาลศรีนครินทร์

โรงพยาบาลน้ำพอง

ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 6 ขอนแก่น

สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดขอนแก่น

ศูนย์นโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล

มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง (สคส.)

มูลนิธิช่วยเหลือเด็ก (บ้านครูหน้อย)

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย (สวท.)

ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีรัตนภา

เครือข่ายผู้หญิงอีสาน

องค์การแพนประเทศไทย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานกรุงเทพ ฯ

สมาคมแม่บ้านสาธารณสุข (มสส.)

คณะติดตามเรื่องการเมือง สตรีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตมส.)

เครือข่ายพระสงฆ์ อำเภอน้ำพอง

สมาคมแม่บ้านตำรวจภูธร

เครือข่ายสื่อพื้นบ้าน (หมอลำราตรี ศรีวิไล)

ชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำสตรีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มูลนิธิเพื่อเด็กไทยในชนบท

สมาคมไทยสร้างสรรค์

สมาคมขอนแก่นขอนแก่น

งานสวัสดิภาพเด็ก สตรีและเยาวชน กองกำกับการตำรวจ ภาค 4 ขอนแก่น

เป็นต้น

2.1 นโยบาย แนวทางการดำเนินงาน แผนงานของผู้บริหาร

การจัดสวัสดิการสำหรับครอบครัว เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ เป็นการดำเนินการเพื่อประชาชนที่ประสบปัญหาด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ ครอบครัว การปรับตัว รวมทั้งปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจที่ส่งผล

กระทบต่อการดำรงชีวิต เป็นต้น เพื่อให้ได้รับการสังคมตามสิทธิขั้นพื้นฐาน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี การจัดสวัสดิการสำหรับครอบครัวอาจครอบคลุมการช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวด้วย การจัดสวัสดิการสำหรับเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการ ก็อาจครอบคลุมการช่วยครอบครัวด้วย เพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับการตอบสนองและพัฒนาศักยภาพให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

การจัดสวัสดิการสำหรับครอบครัว เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ เป็นเรื่องสำคัญซึ่งมีการกล่าวไว้ในคำแถลงนโยบายของรัฐบาลทุกสมัย โดยกำหนดไว้อย่างชัดเจนในนโยบายและแผนทุกระดับรวมทั้งมีการจัดแผนระยะยาวเฉพาะด้าน ศูนย์อาสาสมัครพิทักษ์สตรีและเด็ก เทศบาลนครขอนแก่น ได้ดำเนินโครงการที่สำคัญหลายประการ เพื่อกระจายบริการสังคมไปสู่ชุมชน เข้าร่วมโครงการขอนแก่นไม่ทอดทิ้งกัน โครงการแก้ไขปัญหาความยากจนที่มุ่งแก้ไขปัญหาค่าความยากจนของประชาชนในชุมชน ในระดับครัวเรือนด้วยโอกาสให้มีรายได้เพิ่มสูงขึ้น โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัว ชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและประสบปัญหาทุกข์ยากความเดือดร้อน งานช่วยเหลือเด็กที่ต้องการเรียนต่อ เด็ก สตรีที่ถูกทอดทิ้ง และสร้างความสามัคคีในครอบครัวทั้งในระบบและนอกระบบเพื่อสร้างค่านิยมที่เกี่ยวข้องให้ทราบและตระหนักในสิทธิของตนเอง เคารพสิทธิผู้อื่นและความเสมอภาคระหว่างชาย-หญิง หลักสูตรดังกล่าวรวมทั้งหลักสูตรการอบรมของหน่วยราชการทุกหน่วยงาน หลักสูตรที่ให้ความรู้เกี่ยวกับครอบครัวศึกษา ทักษะชีวิต เรื่องเพศศึกษา การเข้าใจในปัญหาชีวิต และสามารถแก้ไข/จัดการกับปัญหาได้

2.2 วิธีการพัฒนาระบบงาน

รณรงค์สาธารณชนเพื่อลดอุปสงค์การใช้บริการทางเพศของเด็กและหญิง

และการใช้แรงงานเด็ก

ดำเนินการให้มีการอนุวัติการตามพันธกรณีของอนุสัญญา

พิธีสารหรือปฏิญญาต่างๆ ที่เข้าเป็นภาคี และ/หรือให้สัตยาบัน รวมทั้งพิจารณาการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา พิธีสาร หรือปฏิญญาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอนาคต

ให้บริการโดยจัดให้มีรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน

และมีคุณภาพในการดูแล กลุ่มครองเบื้องต้น และมีความชัดเจนหรือมีขั้นตอนในการให้การช่วยเหลือ/คุ้มครอง/ดูแลเด็กและหญิง ที่ตกเป็น

เหยื่อ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยให้มีการเตรียมความพร้อม เด็กและหญิง ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ก่อนส่งกลับครอบครัว หรือประเทศภูมิลำเนาเดิมอย่าง ปลอดภัยและเหมาะสม

สร้างเสริมบุคลากร

โดยพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านความรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ โดยจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการแก่นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา อัยการ ตำรวจ ครู เจ้าหน้าที่องค์กรเอกชน ในเรื่องการปฏิบัติงานแบบสหวิชาชีพ การให้ความรู้ด้านกฎหมาย สิทธิเด็ก สิทธิสตรี สิทธิมนุษยชน รวมทั้งแนวคิดทางด้านสังคมสงเคราะห์ การคุ้มครอง สวัสดิภาพเด็ก

การนำเทคโนโลยีใหม่มาปรับใช้ในการให้บริการ

เทศบาลนครขอนแก่น ได้มีการประสานร่วมมือกันอย่างเป็นระบบระหว่างเครือข่าย-แนวร่วมทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีหน้าที่ในการดูแลสังคม ก็ได้มีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนาสังคมด้วยการนำเอาความรู้เชิงประจักษ์ ด้านสังคม มาใช้ในการทำงาน ด้วยการแปลงความรู้ทางสังคมที่เป็นนามธรรมให้เป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา เพื่อมุ่งเข้าสู่เป้าหมายแห่งการเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ เกิดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในหลายด้านเพื่อประโยชน์แก่งานพัฒนาสังคม ในการเสนอนโยบาย มาตรการ กลไก แนวทางการพัฒนา การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ การส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชายและความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ตลอดจนเป็นศูนย์ประสานข้อมูลและสารสนเทศด้านสตรีและสถาบันครอบครัว และจะต้องดำเนินการเพื่อการบรรลุซึ่งภารกิจของหน่วยงาน โดยมีการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลในด้านต่างๆ เช่น สถิติหญิง - ชายครอบครัว ผลงานวิจัย ข้อมูลการพัฒนาศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ทะเบียนรายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านสตรีและครอบครัว ข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว

การเพิ่มคุณลักษณะใหม่ให้กับงานบริการเดิม

1. รับแจ้งเหตุ และประสานการให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรี ที่ถูกละเมิดสิทธิ และประสบปัญหาในจังหวัดขอนแก่น
2. สร้างเครือข่ายหน่วยงาน บุคลากร ทีมสหวิชาชีพทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน ในการให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรี ภายใต้ระบบงานที่เชื่อมโยงกัน มีเป้าหมายร่วมกัน มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน
3. ดำเนินงานภายใต้ระบบงานที่มีความคล่องตัว และได้รับการสนับสนุน ด้านทรัพยากร จากแหล่งต่าง ๆ

ไม่ยึดติดกฎระเบียบมากจนเป็นอุปสรรคขยายสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน ประจำศูนย์อาสาสมัครพิทักษ์สิทธิสตรีและเด็ก เทศบาลนครขอนแก่น ให้ ผลจากการนำนวัตกรรมไปปรับใช้

ประโยชน์ที่ประชาชนในชุมชนได้รับ เช่น

1. สตรีทุกคนมีศักยภาพเพียงพอในทุกด้านที่จะสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถอยู่สังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณค่าตลอดทุกช่วงอายุ

2. สตรีทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาและกระบวนการตัดสินใจในทุกด้านและทุกระดับ

3. สตรีได้รับการคุ้มครองจากครอบครัว ชุมชน และสังคม และการปฏิบัติอย่างเสมอภาคกับชาย

4. สตรีได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการเพื่อความก้าวหน้าของสตรีที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ

ผลจากการจัดทำแผนและร่วมปฏิบัติงานกับองค์กรเครือข่าย

1. ทำให้พัฒนาคุณภาพชีวิตและศักยภาพของสตรีทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความถนัด สังคม และจิตใจ

2. ทำให้จัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกแบบ ทั้งทางนิตินัยและพฤตินัย

3 ทำให้ให้สตรีได้รับการคุ้มครองทุกด้าน รวมทั้งในสภาพการทำงาน และสภาพการเป็นมารดาในฐานะที่มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมบุรุษ

4. การส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การปกครอง รวมทั้งการพัฒนาสันติสุขในครอบครัว ชุมชน จากผลการปฏิบัติงาน ทำให้เห็นได้ว่า เทศบาลนครขอนแก่นยังมีภารกิจที่จะต้องผลักดันการดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 อีกหลายด้าน โดยควรมิบทบาทเป็นผู้นำในการประสานการดำเนินงานกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเด็นข้อกฎหมายและการสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมิติหญิงชายซึ่งเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจ/วินิจฉัย การให้ความคุ้มครอง ช่วยเหลือเพื่อให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติฯ มีผลในทางปฏิบัติที่แท้จริง โดยเฉพาะในการคุ้มครองสตรีจากความรุนแรงในครอบครัว ความรุนแรง หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทั้งทางกาย วาจา จิตใจ และทางเพศ โดยการบังคับ ขู่เข็ญ คุกคาม ทุบตี จำกัด กีดกันเสรีภาพ ทั้งในที่สาธารณะและในการดำเนินชีวิตส่วนตัว ซึ่งเป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงต่อสตรีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ (ปัญหาและอุปสรรค การดำเนินการในการปรับใช้วัฒนธรรม) นอกจากนี้ยังควรประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบถึงหน้าที่ที่ทุกคนต้องเข้ามาช่วยเหลือดูแลสังคม ตามมาตรา 9 ของพระราชบัญญัติฯ เช่น การให้ชาวบ้านในชุมชนช่วยกันตรวจตรา สังเกตบ้านใกล้เคียงว่ามีการทำร้ายบุคคลในครอบครัวหรือไม่ หากมีการทำร้ายหรือกระทำความรุนแรงเกิดขึ้นก็ให้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ นอกจากนี้ยังมีผู้ตอบแบบสอบถามเสนอว่าในการประชาสัมพันธ์ ควรสร้างสโลแกน เช่น “ความรุนแรงในครอบครัวซ่อมได้” หรือ “บ้านนี้ไม่มีความรุนแรงในครอบครัว” เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ครอบครัวมีความรักความห่วงใยเป็นเกราะป้องกันปัญหาความ

รุนแรงที่จะเกิดขึ้นในครอบครัวจากผลการปฏิบัติงาน ทำให้เห็นได้ว่า เทศบาลนครขอนแก่นยังมีการกิจที่จะต้องผลักดันการดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 อีกหลายด้าน โดยควรมีบทบาทเป็นผู้นำในการประสานการดำเนินงานกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเด็นข้อกฎหมายและการสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมิติหญิงชายซึ่งเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจ/วินิจฉัยการให้ความคุ้มครอง ช่วยเหลือเพื่อให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติฯ มีผลในทางปฏิบัติที่แท้จริง โดยเฉพาะในการคุ้มครองสตรีจากความรุนแรงในครอบครัว ความรุนแรง หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทั้งทางกาย วาจา จิตใจ และทางเพศ โดยการบังคับ ขู่เข็ญ คุกคาม ทุบตี จำกัด กีดกันเสรีภาพ ทั้งในที่สาธารณะและในการดำเนินชีวิตส่วนตัว ซึ่งเป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจผู้ถูกระทำความรุนแรงต่อสตรี องค์การ

สหประชาชาติ ได้ให้

ความหมายของ “ความรุนแรงต่อสตรี” ในปญญาสากลว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี ดังนี้

“การกระทำใด ๆ ที่เป็นการรุนแรงที่เกิดจากอคติทางเพศ ซึ่งเป็นผลให้เกิด ความทุกข์ทรมานแก่

สตรี รวมทั้งการขู่เข็ญ คุกคาม การกีดกันเสรีภาพทั้งในที่ สาธารณะและในชีวิตส่วนตัว” นอกจากนี้ยังรวมถึงความรุนแรงต่อไปนี้

1. ความรุนแรงต่อร่างกาย เพศและจิตใจที่เกิดขึ้นในครอบครัว รวมทั้ง การทุบตี การทารุณกรรมทางเพศต่อสตรีและเด็กในบ้าน การข่มขืนคู่ สมรส การขลิบอวัยวะเพศสตรี และข้อปฏิบัติตามประเพณีต่างๆ ที่เป็นอันตรายต่อสตรี
2. ความรุนแรง ที่มีได้เกิดจากคู่สมรสและความรุนแรงที่เกิดจากการหาประโยชน์จากสตรีความรุนแรงต่อร่างกาย เพศและจิตใจที่เกิดขึ้นภายในชุมชนทั่วไป รวมถึง การข่มขืน การทารุณกรรมทางเพศ การลวนลามทางเพศ
3. การข่มขู่ในสถานที่ทำงานในสถานศึกษาและสถานที่ต่างการค้าหาญและการบังคับค้าประเวณี
4. ความเพิกเฉยของรัฐต่อความรุนแรงไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงที่เกิดทางร่างกายทางเพศและทางจิตใจความรุนแรงต่อเด็กจะเกี่ยวข้องกับสิทธิต่างๆที่เด็กควรจะได้รับซึ่งองค์กร กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติได้ร่างสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก โดยมีสาระมุ่งคุ้มครองสิทธิเด็ก 4 ประการคือ
 - 4.1. สิทธิให้การอยู่รอด เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในอันที่จะมีชีวิตอยู่รอดเพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่าต่อไปโดยได้รับอาหารที่มีคุณค่าและเพียงพอมีบ้านพักอาศัยและได้รับบริการสาธารณสุข

- 4.2. สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง เป็นสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง จากการกระทำทารุณทั้ง ทางร่างกายและจิตใจ การแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ รวมทั้ง สิทธิในครอบครัวที่จะมีชื่อหรือสัญชาติของตัวเอง สิทธิที่จะได้รับความยุติธรรมจากรัฐบาลในกรณีที่ ถูกกล่าวหาและการพิจารณาคดี
- 4.3. สิทธิในการพัฒนา เป็นสิทธิที่จะได้รับการพัฒนาตามขั้นตอนในด้านการศึกษา การเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร การสันติภาพ การกิจกรรมต่างๆ ที่พัฒนาสติปัญญาและการนับถือศาสนา
- 4.4. สิทธิในการมีส่วนร่วม เป็นสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นและกล่าวถึงชีวิตของ ตนเองรวมทั้ง โอกาสที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสังคมและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน.

ความรุนแรงต่อเด็ก

ความรุนแรงต่อเด็กหรือการกระทำทารุณต่อเด็ก หมายถึง การที่เด็กได้รับการปฏิบัติจากผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็นในหรือนอก ครอบครัวในลักษณะที่ไม่เป็นที่ยอมรับตามบรรทัดฐานทางสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอยู่ในขณะนั้น จนเป็นเหตุให้เด็กได้รับ อันตราย บาดเจ็บ กระทั่งกระทบกระเทือนทางร่างกาย จิตใจและทางเพศ ตลอดจนการถูก

ละเลยไม่ตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐาน เช่น อาหาร การดูแลสุขภาพและการอบรมเลี้ยงดู ทั้งนี้อนุสัญญาว่าด้วย สิทธิเด็กของสหประชาชาตินั้น ได้ระบุไว้ว่า เด็ก คือ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และได้กล่าวถึงความรุนแรงต่อเด็กดังนี้รัฐ ภาคิจะดำเนินการที่เหมาะสมทั้งปวง ด้านนิติบัญญัติ บริหารสังคมและการศึกษา ในอันที่

จะคุ้มครองจากรูปแบบทั้งปวงของความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ การทำร้ายหรือกระทำอันมิชอบ การทอดทิ้ง หรือการปฏิบัติโดยประมาท การปฏิบัติที่ผิดหรือการแสวงหาประโยชน์ รวมถึงการกระทำที่มีขอบทางเพศขณะอยู่ใน ความดูแลของบิดามารดา ผู้ปกครองตามกฎหมายหรือบุคคลอื่นใดซึ่งเด็กนั้นอยู่ในความดูแล

เด็กถูกทอดทิ้งและถูกกระทำทารุณ

ความหมายของเด็กถูกทอดทิ้งและถูกกระทำทารุณที่ใช้ในทางปฏิบัติมีความหมายแตกต่างกันไปตามหน่วยงานแต่พอ สรุปรวมได้ดังนี้

การปล่อยปละละเลยหรือทอดทิ้งเด็ก (neglect) หมายถึง :การปล่อยให้เด็กอยู่ตามลำพังหรือละเลยเด็กอย่างต่อเนื่อง หรืออย่างรุนแรง ไม่จัดให้เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมมาตรฐานของคนทั่วไปและขาดสิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการ ดำรงชีวิต อันจะเป็นเหตุให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ การเจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็กอย่างรุนแรง

การทารุณทางกาย หมายถึง :การที่ร่างกายได้รับบาดเจ็บ อาจจากการลงโทษรุนแรงเกินเหตุ รวมถึง การทำให้ได้รับ สารพิษโดยเจตนา โดยมีประวัติและข้อมูลชัดเจนหรือมีข้อชวนสงสัยอย่างมีเหตุผลว่าการบาดเจ็บนั้นมีผู้ทำให้เกิดขึ้น

การล่วงเกินทางเพศ หมายถึง : การที่เด็กหรือผู้เยาว์ที่ยังพัฒนาไม่เต็มที่ ต้องอาศัยผู้ใหญ่หรือยังไม่บรรลุนิติภาวะถูก ล่วงเกินทางเพศ โดยมีเด็กยังไม่มี ความเข้าใจว่าเกิดอะไรขึ้นกับตนเองเด็กไม่ยินยอม

หรือไม่อาจจะปฏิเสธได้ ซึ่งถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิเด็กและสิทธิทางสังคมของครอบครัวหรือการที่สมาชิกใน ครอบครัวบางคนล่วงเกินเด็กทางเพศในลักษณะที่สังคมไม่ยอมรับ

การทำร้าย

อารมณ์เด็ก หมายถึง :การกระทำต่อเด็กอย่างผิด ๆ รังเกียจเด็กอย่างรุนแรงหรืออย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดผลเสียอย่าง

สาเหตุต่อพฤติกรรมและพัฒนการด้านอารมณ์ของเด็ก การทารุณเด็กทุกรูปแบบย่อมมีผลต่ออารมณ์ของเด็กเสมอจะเรียกว่าเป็นการทำร้ายอารมณ์เด็กในกรณีที่มีผลต่ออารมณ์ เป็นส่วนใหญ่

กลุ่มอื่นที่น่าเป็นห่วง หมายถึง :เด็กที่ถูกทารุณแล้วไม่เข้าข่ายกับสถานการณ์ที่กล่าวมาแล้ว ภายหลังการประเมิน สภาพทางสังคมหรือทางการแพทย์แล้วพบว่า เด็กอยู่ในเกณฑ์เสี่ยงสูงต่อการถูกทารุณกรรม ทั้งนี้อาจรวมถึงเด็กรายอื่น ในครอบครัวที่เคยมีเด็กถูกทารุณมาก่อน หรือมีผู้กระทำทารุณกรรมอยู่ในครอบครัวนั้น

การดำเนินงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและสตรี

กิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก และสตรี มีการดำเนิน

กิจกรรมหลัก ดังนี้

1. กิจกรรมด้านป้องกัน
2. กิจกรรมด้านการรักษา
3. กิจกรรมด้านการฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ
4. กิจกรรมด้านการติดตามประเมินผล

1. กิจกรรมด้านการป้องกัน

- 1.1 ให้ความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวสร้าง

ความรักและความสัมพันธ์ใน

ครอบครัวจัดบริการให้ข้อมูลความรู้ให้คำปรึกษาแนะนำและแก้ปัญหาให้แก่เด็กและสตรีที่อาจถูกกระทำทารุณ หรือ ผู้ปกครองของเด็ก รวมทั้งการสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานมีความพร้อมด้านการรักษาพยาบาลเด็กและสตรีที่ถูกกระทำทารุณ

- 1.2 ให้ความรู้และข้อมูลแก่บุคลากรทางการแพทย์เพื่อสนับสนุนให้บุคลากรมีการเฝ้าระวัง และตระหนักในเรื่องสิทธิเด็กและสตรี

2. กิจกรรมด้านการรักษา

- 2.1 จัดระบบการให้บริการผู้ป่วย โดยผู้ป่วยฉุกเฉินสามารถรับบริการที่ตึกอุบัติเหตุตลอด 24 ชั่วโมง

- 2.2 ผู้ป่วยทั่วไปสามารถเข้ารับบริการตรวจรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกทุกแผนก

- 2.3 ส่งปรึกษาแพทย์เฉพาะทางในรายที่สมควรต้องได้รับการบริการอย่างต่อเนื่อง

- 2.4 ให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วยครอบคลุมทั้งทางร่างกายและจิตใจ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องอารมณ์และจิตใจ

- 2.5 ประสานงานระหว่างบุคลากรในทีมสหสาขาวิชาชีพ เช่นแพทย์ จิตแพทย์

นิติแพทย์ สูตินรี-แพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ เพื่อให้การช่วยเหลือดูแลรักษาผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

- 2.6 ประสานงานกับองค์กรภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนในการส่งต่อผู้ป่วยเพื่อการให้การช่วยเหลือและดูแลรักษาในขั้นต่อไป

3. กิจกรรมด้านการฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ

เป็นต้น

3.1 ฟื้นฟูสภาพร่างกาย ในกรณีผู้ป่วยมีความพิการทางร่างกาย

3.2 ฟื้นฟูทางด้านจิตใจให้คำปรึกษาแนะนำทางด้านสุขภาพจิตทั้งต่อตัวผู้ป่วยเอง และครอบครัว

4. กิจกรรมด้านการติดตามประเมินผล

4.1 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกโรงพยาบาล เช่น สำนักอนามัย สำนักงานเขต ตำรวจ กรมประชาสัมพันธ์ องค์กรเอกชน ต่างๆ

4.2 ติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าในการช่วยเหลือผู้ป่วยเด็กหรือสตรีที่ถูกกระทำทารุณ

4.3 จัดทำรายงาน สรุปผลและรวบรวมข้อมูลเป็นหมวดหมู่ เพื่อประโยชน์ใน

การติดตามและประเมินผล อีกทั้งนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนให้บริการรักษาพยาบาลตลอดจนแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

4.4 นำเสนอรายงานแก่ ศูนย์อำนวยการด้านเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ เทศบาลนครขอนแก่น เพื่อการประชาสัมพันธ์การถูกกระทำรุนแรง แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. การกระทำรุนแรงทางกาย หมายถึง การใช้กำลัง และ/หรืออุปกรณ์ใด ๆ เป็น อาวุธทำร้ายร่างกายมีผลทำให้ร่างกายได้รับบาดเจ็บ

2. การกระทำรุนแรงทางจิตใจ หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่มีผลให้ผู้ถูกกระทำได้รับความกระทบกระเทือนด้านจิตใจหรือเสียสิทธิเสรีภาพ ได้แก่ การทอดทิ้ง การถูกละเมิด หรือดูหมิ่น การกักขังหน่วงเหนี่ยว

3. การกระทำรุนแรงทางเพศ หมายถึง การกระทำที่มี ผลให้ผู้ถูกกระทำได้รับความกระทบกระเทือนหรือเสียหาย เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ได้แก่ การถูกข่มขืน การถูกกลั่นแกล้ง อนาจาร และการถูกบังคับค้าประเวณี

4. การทอดทิ้ง หมายถึง การไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และคุ้มครองอย่างเหมาะสมเพียงพอ ซึ่งผู้ปกครองต้องไม่กระทำการ ดังต่อไปนี้

- ทอดทิ้งไว้ในสถานรับเลี้ยงเด็กหรือสถานพยาบาล หรือไว้กับบุคคลรับจ้างเลี้ยงเด็ก หรือที่สาธารณะ

- ละทิ้งเด็กโดยไม่จัดระบบป้องกันการดูแลและสวัสดิภาพ หรือทำให้การเลี้ยงดู

- จงใจหรือละเลยไม่ให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีพหรือสุขอนามัยจนน่าจะเกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจของเด็ก

- ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการขัดขวางการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการ

ของเด็ก

- ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะการเลี้ยงดูโดยมิชอบ

นอกจากนี้ ได้ให้ความสำคัญกับทิศทางและการดำเนินการตามนโยบายและแผนงานหลักสตรีระยะยาว (พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๕๔) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ปฏิญญาและแผนปฏิบัติการปักกิ่งเพื่อความก้าวหน้าของสตรี ปฏิญญาทางการเมืองและแผนปฏิบัติการและข้อเสนอแนะในการริเริ่มแนวทางใหม่เพื่อดำเนินการตามปฏิญญาและแผนปฏิบัติการปักกิ่ง ดังนี้

๑. การเสริมสร้างศักยภาพของสตรีให้เข้มแข็งทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา และมีความสามารถในการปรับตัวให้พร้อมรับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

๒. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรี
ในกระบวนการตัดสินใจ

๓. การดูแลสภาพแวดล้อมในสังคม
รวมทั้งกฎหมายและเจตคติให้เอื้อต่อการพัฒนา
สตรี

๔. การปฏิรูประบบการบริหารและการ
จัดการ ในการพัฒนาด้านสตรี

วิสัยทัศน์ที่พึงประสงค์

๑. สตรีทุกคนมีศักยภาพเพียงพอในทุก

ด้านที่จะสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถอยู่สังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณค่าตลอดทุกช่วง
อายุ

๒. สตรีทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาและกระบวนการตัดสินใจในทุกด้านและทุกระดับ

๓. สตรีได้รับการคุ้มครองจากครอบครัว ชุมชน และสังคม และการปฏิบัติอย่างเสมอภาคกับชาย

๔. สตรีได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการเพื่อความก้าวหน้าของสตรีที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพอย่าง
สม่ำเสมอ

วัตถุประสงค์ของแผน

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและศักยภาพของสตรีทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความถนัด สังคม และจิตใจ

2. เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกแบบ ทั้งทางนิตินัยและพฤตินัย

3. เพื่อให้สตรีได้รับการคุ้มครองทุกด้าน รวมทั้งในสภาพการทำงาน และสภาพการเป็นมารดาในฐานะที่มี
ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมบุรุษ

4. เพื่อส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การปกครอง รวมทั้ง
การพัฒนาสันติสุขในครอบครัว ชุมชน ประเทศ และประชาคมโลก

ภารกิจของศูนย์อาสาสมัครพิทักษ์สิทธิสตรีและเด็ก เทศบาลนครขอนแก่น

ศูนย์ฯ มีบทบาทหลักเป็นศูนย์กลางที่ทำหน้าที่ประสานงานให้การคุ้มครองเด็กและสตรี ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น
ดำเนินไปอย่างมีเอกภาพ มีประสิทธิภาพ ภายใต้ภารกิจทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1. งานรับแจ้งเหตุและปฏิบัติการช่วยเหลือเบื้องต้น มีภารกิจครอบคลุมการรับแจ้งเหตุ ประสานงานกับหน่วยงานในเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อ ดำเนินการให้ความช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาฉุกเฉินเฉพาะหน้าที่เกิดกับเด็กและสตรี สร้างเครือข่ายหน่วยงาน ผู้ปฏิบัติงานด้านคุ้มครองเด็กและสตรีในเขตเทศบาลนครขอนแก่น
2. งานประสานการบำบัดและฟื้นฟู มีภารกิจครอบคลุมการประสานงานให้เด็กได้บำบัด ฟื้นฟูใน สถานที่เหมาะสมตามหลักสังคมสงเคราะห์ โดยการปฏิบัติงานร่วมกับทีม สหวิชาชีพจังหวัดขอนแก่น
3. งานข้อมูลและวิชาการ มีภารกิจครอบคลุมงานด้านวิชาการทั้งหมดของศูนย์ฯ ที่ช่วยสนับสนุน การบริหารจัดการของศูนย์ฯและระบบการคุ้มครองเด็กของจังหวัด และเป็นงานที่นำไปสู่การป้องกันปัญหาด้วย ได้แก่ การจัดทำแผนงาน โครงการต่างๆ การจัดทำฐานข้อมูลเด็ก สตรี และผู้ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ของ จังหวัดขอนแก่น จัดทำคู่มือ/แนวทางการทำงานของทีมสหวิชาชีพ การจัดทำสถิติข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การบริการด้านข้อมูลทางวิชาการแก่ผู้ปฏิบัติงานและหน่วยงานต่างๆที่อยู่ในเครือข่าย การศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่(ในลักษณะวิจัยและพัฒนา/ R&D) เพื่อได้ข้อมูลที่เป็นและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานด้านเด็กและสตรี
4. และประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์การพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ด้านเด็ก ในจังหวัดขอนแก่น ตลอดจนการวางระบบการเฝ้าระวังและติดตาม
5. งานป้องกันและเผยแพร่ มีภารกิจครอบคลุม การรณรงค์ให้ความรู้และสร้างความ ตระหนักแก่กลุ่มเป้าหมายต่างๆ และสาธารณชนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ การคุ้มครองเด็ก ในรูปแบบต่างๆผลิตสื่อเพื่อ เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองเด็ก และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวผ่านช่องทางต่าง ๆ
6. งานธุรการและงบประมาณ มีภารกิจครอบคลุมงานสารบรรณ งานเอกสาร งานติดต่อ สื่อสารทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน ประสานงานทั่วไป ตรวจสอบ ดูแลการใช้จ่าย งบประมาณของศูนย์ ทำรายงานด้านการเงินของ ศูนย์ จัดกิจกรรมหาทุน และเขียน โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน จากแหล่งทุนทั้งภายในและภายนอกประเทศ

แนวทางการดำเนินงานที่ดำเนินการต่อไป

1. รับแจ้งเหตุ และประสานการให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรี ที่ถูกละเมิดสิทธิ และประสบปัญหาในเขตเทศบาลนครขอนแก่น
2. สร้างเครือข่ายหน่วยงาน บุคลากร ทีมสหวิชาชีพทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน ในการให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรี ภายใต้ระบบงานที่เชื่อมโยงกัน มีเป้าหมายร่วมกัน มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน
3. ดำเนินงานภายใต้ระบบงานที่มีความคล่องตัว และได้รับการสนับสนุน ด้านทรัพยากร จากแหล่งต่าง ๆ ไม่ยึดติดกฎระเบียบมากจนเป็นอุปสรรค

บทสรุป

ปัญหาความรุนแรงต่อสตรีนับเป็นปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพสตรี สตรีจำนวนมากต้องทนทุกข์จากการถูกทำร้ายทั้งทางร่างกาย ทางจิตใจ และทางเพศ ทั้งในครอบครัว ชุมชน และสังคม สตรีที่ถูก

ละเมิดทางเพศนั้น แม้บาดแผลทางกายจะหายไป แต่บาดแผลทางใจนั้นยากที่จะเยียวยา ฟันฟูให้กลับมาดังเดิม ส่งผลให้ครอบครัวต้องแบกรับภาระการรักษาที่ยาวนาน ทำให้การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ลดลง

แนวทางการพัฒนาในอนาคต เพื่อให้เข้าใจถึงรากของปัญหาความรุนแรงต่อสตรีโดยการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับมิติหญิงชาย การปรับปรุงหนังสือเรียนและหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน การสร้างครอบครัวเข้มแข็ง โดยส่งเสริมการใช้เวลาร่วมกันให้มากขึ้น การสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว การเตรียมความพร้อมก่อนมีครอบครัว การสร้างสุขภาวะที่ดีของครอบครัว และการรณรงค์ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้สังคมเรียนรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงปัญหาความรุนแรงต่อสตรี
